

بررسی و تحلیل نورپردازی نمای ساختمان مسجد نور کریکاله در منطقه‌ی آناتولی کشور ترکیه

افشین نقی پور^{۱*}

۱- کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مهندسی عمران - گرایش زلزله و دانشجوی دانشگاه شهید مدنی آذربایجان تبریز، ایران
Email: Afshin_Naghipour@yahoo.com

چکیده

هنر ساختمان‌سازی یا به عبارتی معماری نور یکی از اجزایی است که کنار عناصر و مفاهیم دیگر از قبیل ساختار، نظم فضایی، مصالح، رنگ و... مطرح می‌شود و در طراحی به عنوان یک عنصر مجزا باید نقش خود را ایفا کند. نور یکی از عناصر زیبایی‌شناسی در معماری است و به تزئینات معماری کیفیتی پویا می‌بخشد؛ همچنین نور یکی از عوامل سرنوشت‌ساز جهت شکل دادن به انواع ساختمان‌ها در سطح شهر می‌باشد. در این میان برجسته‌سازی مناسب المان‌های قابل توجه شهری توسط نورپردازی مناسب در شب می‌تواند علاوه بر کمک در مسیریابی در داخل شهرها، حس زندگی اجتماعی و ارتباطات مردمی را افزایش دهد، همچنین نورپردازی مناسب برای بناهای ارزشمند در شب می‌تواند باعث مطلوبیت عناصر هویت بخش بصری شهر گردد. مسجد نور، مسجدی جدید التاسیس در مرکز شهر در حال توسعه‌ی کریکاله در منطقه‌ی آناتولی کشور ترکیه است. این منطقه در فاصله ۵۰ مایلی غرب آنکارا قرار داشته و جمعیتی در حدود ۲۰۰۰۰ نفر را در خود جای داده است. مسجد نور این شهر توسط معمار ترکیه‌ای به نام "Necip Dinç" در سال ۲۰۱۵ طراحی شد و با ظرفیت ۱۰۰۰۰ نمازگزار به بهره‌برداری رسید. سناریوی نورپردازی این مسجد باید به گونه‌ای در نظر گرفته می‌شد تا آن را به عنوان یک نقطه مرکزی و عرفانی برای شهر مبدل سازد. به این منظور تیم طراحی نورپردازی "ZAVE" از استانبول که مسئولیت آن را بر عهده داشت، سناریوی نورپردازی خود را با تکیه بر نمایش ویژگی‌های معماری مسجد با استفاده از رنگ نورهای متفاوت در سطوح آن در نظر گرفت. در این راستا هدف از انجام این پژوهش، در این مقاله ابتدا وظایف نور، طراحی نورپردازی و اصول آن، ضوابط نورپردازی ساختمان، تأثیر نورپردازی نما ساختمان به عنوان یک عامل بازاریابی و دیدگاه لوکوبوزیه درباره نورپردازی ارائه داده می‌شود و سپس به بررسی و تحلیل چگونگی اجرای نورپردازی نمای ساختمان مسجد نور کریکاله می‌پردازد.

واژه‌های کلیدی: نور، نورپردازی، معماری، نمای ساختمان، مسجد نور کریکاله، فضای شهری

۱- مقدمه

زیبایی که به چشم می‌آید از پرتو نور و روشنایی است و گرچه در تاریکی، زیبایی مفهومی ندارد. زیبایی حقیقتی با نور معرفت درک می‌گردد و زیبایی ظاهری با عزیزترین حس ما که بینائی است دیده می‌شود. نور و روشنایی چه ظاهری و چه عرفانی باعث می‌شود که زیبایی به چشم آید و رنگ و سایر زیبایی‌های شیء جلوه کند. بنابراین بحث نور و پرداختن به آن می‌تواند در مباحث زیبایی‌شناسی و هنر جایگاه ویژه‌ای داشته باشد. ازجمله علوم و هنرهایی که می‌توان به نقش نور در آن